

“El teatre és un luxe”

Després de quasi 20 anys de carrera tetral, l'obra de Benet i Jornet arriba a València quasi amb caràcter d'estrena. *Desig*, obra publicada per l'editorial 3 i 4, va merèixer el Premi Nacional de Teatre al millor text dramàtic dels anys 88, 89 i 90.

Vostè és un autor poc estrenat a València.

—És cert, he estrenat poques coses, una cosa infantil i aquell *Tirant* d'infausta memòria.

—*Quin número fa aquesta obra, Desig, dins de la seua trajectòria?*

—La número vint-i-vuit.

—*¿Son moltíssimes!*

—Ha, ha, ha.

—*¿Quina va ser la primera obra?*

—La primera obra que vaig escriure, que va ser premiada, que vaig publicar i que va ser representada, amb molta sort, es deia *Una vella, coneguda olor*, i va ser premiada l'any 63 i estrenada l'any 64 al Remea.

—*Però la seua obra arranca molt posteriorment, ¿no?*

—Després d'aquella primera estrena, que va ser al Remea i que es va reposar l'any següent, fins l'any 70 o 71 no vaig tornar a estrenar. Però estrenar d'una manera professional i d'una manera normalitzada no ho vaig fer fins el 78.

—*¿Què és exactament Desig?*

—És una pregunta fotuda, perquè quan me la fan, no sé què respondre. És una obra que parteix d'una situació quotidiana, però aquesta situació de quotidianitat desapareix de sobte i comença una situació d'intriga, d'angoixa cada vegada més gran. Se suposa, i jo com a autor desitge que siga així, que no es resol fins al final de l'obra. És una obra sobre els desitjos, sobre els sentiments, sobre el sentiment del desig, i en general sobre les relacions sanes o insanes entre les persones.

—*El fet que aquesta obra siga dirigida per un director*

que a més és també autor teatral, ¿això de quina manera repercuteix en l'obra?

—Jo tinc cinquanta anys en aquest moment. Una de les coses que m'han agradat molt és l'aparició de nous autors i, entre ells, el més important de tots és sens dubte Sergi Belbel. Em fa molta por envellir, i per tant em va fer molta il·lusió posar-me a les ordres d'una persona que per edat podria ser fill meu. I no ho dic d'una manera paternal, reconec que ell sap coses, entén coses que a mi m'interessa aprendre. Aquest és un dels muntatges de què estic més content de tota la meua història professional. És una obra que no és senzilla, és complexa. És una obra que ha anat molt bé de públic a Barcelona, millor del que esperàvem. I a més, les crítiques han estat meravelloses, si haguessin estat dolentes també t'ho diria.

—*¿És un bon moment per als autors catalans?*

—Ara pense que és un moment molt millor que fa cinc anys. A Barcelona hi ha una situació de bon teatre, però la figura de l'autor teatral estava oblidada i gairebé perseguida. Semblava que ser autor teatral era una cosa nefasta i que te n'havies de penedir. Aquesta situació ha canviat, hi ha un bon ambient quant a la literatura dramàtica. Així, el Teatre Lliure ha fet obres d'autors catalans, hi ha companyies privades que també han fet obres d'autors catalans i sobretot el Centre Dramàtic des de fa dos anys realitza una tasca molt notable amb autors catalans.

—*Des d'alguns sectors s'ha qüestionat la funció dels centres dramàtics.*

"D'infraestructura teatral, anem fatal".

—Jo pense que els centres dramàtics són necessaris. Decidir-se per la dramaturgia pròpia és una possibilitat una mica dura, potser a curt termini difícil, però que a la llarga dona bons fruits. A Barcelona aquesta política ha tingut una excel·lent resposta per part del públic, millor en aquesta temporada que en la passada.

—*Hi ha qui diu que el teatre és un luxe minoritari.*

—El teatre és un luxe, la pintura és un luxe, la música és un luxe. Tota la cultura en general és un luxe necessari. El teatre va ser un espectacle de masses potser al segle passat, ara té un altre lloc, un lloc necessari i important.

—*Parlant de luxes, vostè ha tingut el privilegi de veure una obra seua dirigida per una actriu com Rosa Maria Sardà.*

—La Sardà és una persona molt pròxima a mi. L'obra va anar de públic molt bé, però no tant de crítica. Ara hi ha la possibilitat de fer-la en castellà a Madrid, una cosa que vol fer l'Emilio Gutiérrez Caba. No ho sé, si al final sortirà, perquè aquestes coses són difícils.

—*Una de les seues estrenes fallides a València va ser l'adaptació seua del Tirant.*

—Va ser una experiència totalment fallida. Em feia molta il·lusió, perquè m'estime el *Tirant* com qualsevol persona de la cultura catalana. No hi va haver diàleg amb el director, no és que hi hagués un diàleg dolent, sinó que no n'hi va haver. Els assajos no m'agradaven gens, i un mes abans d'estrenar-se l'obra vaig tirar la tovallola. Em va saber molt greu, però me'n vaig anar. No vaig voler venir ací a València

a l'estrena perquè era un espectacle molt dolent.

—*¿Es pot fer una bona obra teatral del Tirant?*

—Naturalment que sí. En teatre no hi ha res impossible. A més, jo penso que hi havia condicions per a fer un bon *Tirant*. Hi havia cèntims i bons professionals... Hi ha altres

Vázquez Montalbán, i Maruja Torres.

—*El seu nom apareix també com a director del programa televisiu El Tiempo es oro.*

—Aquest és un programa que es va inventar Sergi Schaaf i tot just quan se'n va anar em va demanar a mi de continuar-lo. Jo penso que era un

una altra cosa, però un teatre per a obres de text de la categoria d'un Teatre Principal de València no existeix. Els millors són el Poliorama o el Romea, però no reuneixen tots els requisits tècnics. Jo, el Romea, me l'estime molt, però reconec que és una capseta de mistos. Falta una infraestructura de lo-

—*Les companyies madrilenyes solen queixar-se de no poder estrenar a Barcelona.*

—No estrenen si porten coses dolentes; si porten coses bones, estrenen. A Madrid hi ha molt bons professionals, molts teatres, però molt sovint el teatre que fan és molt antic, no es renoven. I, és clar, si vénen amb uns decorats rancis, una il·luminació pèssima i unes companyies de segona categoria la gent no respon. Hi ha l'exemple de l'èxit del Teatre Clàssic Nacional. No és cert que una obra no tingui èxit a Barcelona perquè es faci en castellà, no té èxit quan no té qualitat.

—*Molts actors catalans acaben per marxar a Madrid.*

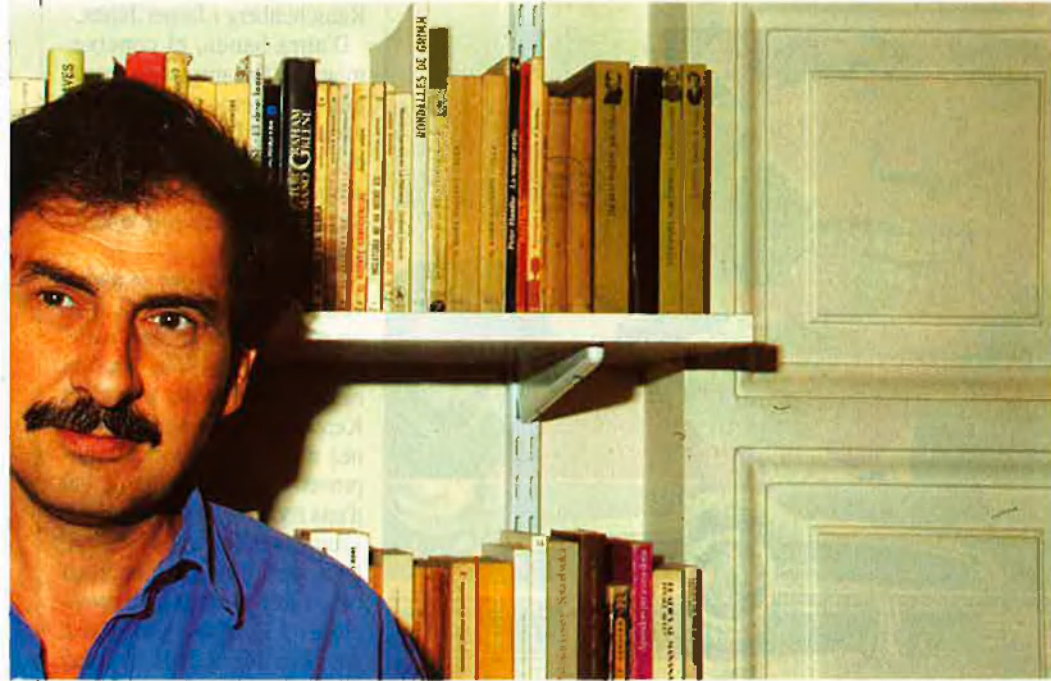
—A la gent li agrada obrir-se, buscar altres possibilitats. De la mateixa manera que hi havia actors catalans que havien treballat sempre a Madrid i que ara treballen a Barcelona, com el cas de Julieta Serrano o de Josep Maria Pou, un dels actors de *Desig*.

—*Vist des de l'exterior, el teatre català sembla patir les conseqüències de l'etern enfrontament entre la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona.*

—És empipador, però una mica és així. El tema no s'ha aguditzat en el sentit dolent de la paraula, tot i que el Lliure té el suport també de la Generalitat. Però sí que és la peça més *mimada* de l'Ajuntament i de la Diputació, mentre que el Teatre Nacional és la peça *mimada* —en teoria, perquè encara han de començar a fer-lo—, de la Generalitat.

Així doncs, la Generalitat *mima* més el Poliorama que el Romea, i els dos són de la Generalitat. Pense que es fa una feina molt més important al Romea que al Poliorama. De tota manera aquestes coses són inevitables en qualsevol societat on es vol acaparar un poder, tenir una plataforma.

Carles Gàmez

ARXIU

versions teatrals del *Tirant*, com la de la Maria Aurèlia Capmany o una d'excel·lent que es va fer ací en titelles.

—*A banda dels seus treballs teatrals hi ha també les seues col·laboracions, per exemple ara, en el programa radiofònic de Serrat.*

—En el meu cas són cinc col·laboracions. Eren cinc temes que a ell li van semblar que podien tenir relació amb el seu programa. Vaig fer cinc temes curts sobre els concursos radiofònics, sobre les inundacions i la ràdio, etc.

—*Vostè pertany a la mateixa generació de Terenci Moix, ¿no?*

—Sí, érem companys de barri, encara que no ens coneixíem de petits, però anàvem al mateix col·legi. I, és clar, tenim records comuns, com també era del mateix barri Manuel

programa que estava molt ben inventat i vaig procurar, fent canvis i renovacions, seguir la línia de Sergi Schaaf, perquè és un senyor que coneix televisió mil voltes més que jo. Jo fa molt de temps que col·laboro a televisió fent guions, sèries, programes, etc.

Sembla que, en aquests moments, des de Barcelona s'ha reprès un cert protagonisme televisiu. Ja fa molts anys que s'hi fan coses, però ara sembla que Barcelona s'ha especialitzat en concursos televisius. Jo pense que s'han fet dramàtics molt bons a Barcelona i que ara és una llàstima que no se'n facin.

—*¿Com ha vist tota la polèmica sobre el futur Teatre Nacional de Catalunya?*

—A Barcelona no tenim un teatre gran, maco, en condicions. Hi ha el Liceu, que és

cal. Hi ha d'una banda el projecte del Teatre Lliure, i d'una altra del Teatre Nacional. Joestic d'acord que es facin aquests dos espais, i demano que es facen. Però em fa una mica de por el Flotats, perquè si el futur del Teatre Nacional passa per l'embrió del que veiem al Teatre Poliorama, a mi la programació del Poliorama em sembla una mica provinciana. I em fa por que, si el teatre està en mans seues es pugui fer aquest tipus de programació.

—*¿Com veu l'actual panorama teatral català?*

—Barcelona viu un dels moments més brillants de la seva història, pel que fa a creativitat. Si tu em dius pel que fa al públic, et dic que tenim un petit públic fidel i exigent. En canvi, pel que fa a infraestructura teatral, anem fatal.